

ZAKON O POTROŠAČKIM KREDITIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se zaključivanje ugovora o potrošačkim kreditima (u daljem tekstu: ugovor o kreditu) i druga pitanja od značaja za ugovore o kreditu.

Ugovor o kreditu

Član 2

- (1) Ugovor o kreditu, u smislu ovog zakona, je ugovor kojim kreditor odobrava ili daje obećanje da će potrošaču odobriti kredit u formi odloženog plaćanja, zajma ili slične finansijske pogodbe, osim ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke stvari iste vrste kada potrošač obročno plaća za te usluge ili stvari u periodu njihove isporuke.
- (2) Potrošač, u smislu ovog zakona, je fizičko lice koje u transakcijama obuhvaćenim ovim zakonom djeluje u svrhe koje nijesu namijenjene njegovom zanimanju ili poslovnoj djelatnosti.
- (3) Kreditor, u smislu ovog zakona, je svako lice koje odobrava ili obećava da će odobriti kredit u okviru svoje poslovne ili druge komercijalne djelatnosti.

Troškovi kredita i kamatne stope

Član 3

- (1) Ukupni troškovi kredita za potrošača su kamate, naknade, porezi i drugi troškovi koje je potrošač dužan da plati u vezi sa ugovorom o kreditu a koji su poznati kreditoru, osim troškova javnopravne ovjere ugovora i druge dokumentacije, kao i troškovi dodatnih usluga u vezi ugovora o kreditu, naročito premije osiguranja, ako je zaključivanje ugovora o pružanju dodatnih usluga uslov za odobravanje kredita ili odobravanje kredita u skladu sa uslovima koji važe na tržištu.
- (2) Kamatna stopa je kamatna stopa izražena kao fiksni ili promjenljivi procenat koji se primjenjuje godišnje na iznos dobijenog kredita.

- (3) Fiksna kamatna stopa je kamatna stopa koju su kreditor i potrošač ugovorili za cjelokupno trajanje ugovora o kreditu ili više kamatnih stopa za određene periode, uz isključivo korišćenje određenog fiksnog procenta.
- (4) Ako ugovorom o kreditu nijesu utvrđene sve kamatne stope za određene periode, kamatna stopa će se smatrati fiksnom samo za one periode za koje su, ugovorom o kreditu, visine kamatnih stopa određene u fiksnom procentu.

Povezani ugovor o kreditu

Član 4

- (1) Povezani ugovor o kreditu, u smislu ovog zakona, je ugovor kojim se isključivo finansira ugovor o prodaji određenih stvari ili o pružanju određenih usluga i koji čine poslovnu cjelinu.
- (2) Poslovna cjelina iz stava 1 ovog člana postoji kada dobavljač stvari ili pružalac usluga sam finansira kredit za potrošača ili ako kredit finansira treća strana, kada kreditor koristi usluge dobavljača stvari ili pružaoca usluga u vezi sa zaključivanjem ili pripremom ugovora o kreditu, ili kada su u ugovoru o kreditu izričito navedene određene stvari ili pružanje određenih usluga.

Odnos prema drugim zakonima

Član 5

Na odnose potrošača i kreditora ili kreditnog posrednika, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Izuzeća od primjene

Član 6

- (1) Ovaj zakon ne primjenjuje se na:
 - 1) ugovore o zakupu ili lizingu ako u glavnom ili posebnom ugovoru nije utvrđena obaveza kupovine predmeta ugovora, osim ako o kupovini predmeta ugovora jednostrano odlučuje kreditor, kao ni na ugovore u kojima nije ugovoreno sticanje prava otkupa predmeta ugovora, po ugovorenoj cijeni, u toku ili na kraju ugovorenog perioda;
 - 2) ugovore o kreditu u formi prekoračenja po tekućem računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana;
 - 3) ugovore o kreditu bez kamata i bez drugih naknada, kao i ugovore o kreditu koji je potrošač dužan da otplati u roku do tri mjeseca, a plaćaju se samo naknade u iznosu od najviše 5 Eur-a;
 - 4) ugovore o kreditu kojima poslodavac, kao sporednu djelatnost, i sindikat odobrava kredit zaposlenima bez kamata ili po efektivnoj kamatnoj stopi nižoj od tržišnih;

- 5) ugovore o kreditu koji se zaključuju sa investicionim društvima u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala ili s kreditno-garantnim institucijama u skladu sa zakonom koji uređuje poslovanje tih institucija, a čija je svrha da se investitoru omogući da sprovede transakciju koja se odnosi na jedan ili više finansijskih instrumenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, ako je investiciono društvo ili kreditno-garantna institucija koja odobrava kredit jedna od ugovornih strana uključena u tu transakciju;
- 6) ugovore o kreditu koji se odnose na odlaganje plaćanja postojećeg duga, bez troškova, i
- 7) ugovore o kreditu obezbijeđene zalogom na pokretnim stvarima ako je odgovornost potrošača ograničena na vrijednost založene pokretne stvari.

(2) Na ugovore o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja ako se kredit otplaćuje na zahtjev ili u roku do tri mjeseca ne primjenjuje se: član 8, osim stava 1 tač. 1 do 3, član 9, član 15, osim st. 1, 2 i 4 i čl. 17,19,20,22 i 24 ovog zakona.

(3) Na ugovore o kreditu u obliku prećutno prihvaćenog prekoračenja ne primjenjuju se čl. 8 do 23 ovog zakona.

(4) Na ugovore o kreditu koji uređuju mjere između kreditora i potrošača u pogledu odloženog plaćanja ili metoda otplate kada potrošač ne ispunjava obavezu plaćanja inicijalnog ugovora o kreditu ako je vjerovatno da bi te mjere mogle spriječiti mogućnost sudskog postupka zbog neplaćanja i ako potrošač time ne bi bio doveden u nepovoljnije uslove od onih uređenih inicijalnim ugovorom o kreditu ne primjenjuju se čl. 9 i 13, član 15 osim stava 3 tač. 1 do 9, stav 4 tač.12 i 17 i čl. 16, 18,20,21 i 23 ovog zakona.

(5) Ako se ugovor o kreditu iz stava 4 ovog člana otplaćuje na zahtjev ili u roku do tri mjeseca, na taj ugovor se primjenjuje isključivo odredba stava 2 ovog člana.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) *dozvoljeno prekoračenje* je iznos sredstava koji kreditor stavlja na raspolaganje potrošaču na osnovu ugovora o tekućem računu zaključenog u pisanoj formi;
- 2) *prećutno prihvaćeno prekoračenje* je prekoračenje kojim kreditor potrošaču stavlja na raspolaganje sredstva koja su veća od trenutnog stanja tekućeg računa potrošača ili dozvoljenog prekoračenja;
- 3) *revolving okvirni kredit* je kredit koji potrošaču omogućava da jednom odobreni iznos kredita, u određenom periodu, može da povlači više puta pod istim uslovima, s tim što se neiskorišćeni dio kredita povećava za visinu otplata tog kredita;
- 4) *ukupan iznos kredita* je gornja granica kredita ili ukupan iznos koji se potrošaču stavlja na raspolaganje na osnovu ugovora o kreditu;

- 5) ukupan iznos koji plaća potrošač je zbir ukupnog iznosa kredita i ukupnih troškova kredita za potrošača iz člana 3 stav 1 ovog zakona;
- 6) *kreditni posrednik* je fizičko ili pravno lice koje nije kreditor i koje u okviru svoje poslovne djelatnosti ili zanimanja uz naknadu u novcu ili u drugom dogovorenom finansijskom obliku predstavlja ili nudi ugovore o kreditu potrošačima, pomaže potrošačima preduzimanjem pripremnih radnji u vezi sa ugovorima o kreditu, ili zaključuje ugovore o kreditu sa potrošačima u ime kreditora;
- 7) trajni medij je sredstvo koje omogućava potrošaču da sačuva podatke za ličnu upotrebu, na način da podaci ostanu dostupni za buduću upotrebu tokom vremena primjerenog svrsi informacije i koji omogućava nepromijenjenu reprodukciju sačuvanih podataka (papir, CD i DVD diskovi, USB fleš uređaji, memorijske kartice ili hard disk računara, elektronska pošta i dr.).

II. INFORMISANJE

Sadržaj oglašavanja

Član 8

- (1) Kreditor je dužan da prilikom oglašavanja koje se odnosi na ugovor o kreditu, a sadrži kamatnu stopu ili druge iznose koji se odnose na troškove kredita za potrošača, na jasan, sažet i vidljiv način na reprezentativnom primjeru, pruži naročito sljedeće informacije:
 - 1) kamatnu stopu sa pojedinostima o svim naknadama uključenim u ukupne troškove kredita za potrošača;
 - 2) ukupan iznos kredita;
 - 3) efektivnu kamatnu stopu;
 - 4) trajanje ugovora o kreditu;
 - 5) kod kredita u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge, cijenu za gotovinsko plaćanje i iznos svakog predujma , i
 - 6) ukupan iznos koji potrošač treba da plati i iznos mjesečnog obroka.
- (2) Ako je za dobijanje kredita ili za dobijanje kredita po ponuđenim uslovima obavezno zaključivanje ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o kreditu, naročito o osiguranju i kada se troškovi te usluge ne mogu unaprijed utvrditi, obaveza zaključivanja tog ugovora mora biti iskazana na jasan, sažet i vidljiv način, sa efektivnom kamatnom stopom.

Informacije prije zaključenja ugovora o kreditu

Član 9

- (1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da, na osnovu kreditnih uslova koje nudi kreditor, prije prihvatanja ponude ili zaključivanja ugovora o kreditu, potrošaču blagovremeno u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, daju informacije o:
- 1) vrsti kredita;
 - 2) nazivu, sjedištu i matičnom broju, odnosno imenu, prezimenu, jedinstvenom matičnom broju i adresi kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
 - 3) ukupnom iznosu kredita i uslovima povlačenja tranše;
 - 4) trajanju ugovora o kreditu;
 - 5) nazivu stvari ili usluge i cijeni za gotovinsko plaćanje, kod kredita u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge, odnosno u slučaju povezanih ugovora o kreditu;
 - 6) kamatnoj stopi, odnosno različitim kamatnim stopama i uslovima pod kojima se primjenjuju kamatne stope, kao i indeksu ili referentnoj stopi koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu kada su dostupni, uključujući i periode, uslove i postupke promjene kamatne stope;
 - 7) efektivnoj kamatnoj stopi i ukupnom iznosu koji je potrošač dužan da plati, iskazanom na reprezentativnom primjeru sa svim elementima koji su korišćeni u obračunu te stope, i ako je potrošač obavijestio kreditora o jednom ili više željenih uslova kredita (trajanje ugovora o kreditu, ukupan iznos kredita i dr.) kreditor je dužan da sagleda i te uslove, kao i ako su ugovorom o kreditu predviđeni različiti načini povlačenja tranše sa različitim naknadama ili kamatnim stopama i ako kreditor koristi pretpostavku iz stava 10 ovog člana, dužan je da naznači da drugačiji načini povlačenja tranše za tu vrstu kredita mogu rezultirati većom efektivnom kamatnom stopom;
 - 8) iznosu, broju i učestalosti uplata koje je potrošač dužan da izvrši, kao i redosljedu kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji su obračunati po različitim kamatnim stopama u svrhu povraćaja kredita ako su ugovorene različite kamatne stope;
 - 9) naknadama za održavanje jednog ili više računa na kojima se vidno iskazuju transakcije uplata i povlačenja tranše, osim ako je otvaranje računa fakultativno, zajedno sa naknadama za korišćenje određenog sredstva plaćanja za obje transakcije, kao i svim drugim naknadama koje proizilaze iz ugovora o kreditu, i uslove prema kojima se te naknade mogu mijenjati;
 - 10) obavezi plaćanja troškova javnopravne ovjere koje je potrošač dužan da plati prilikom zaključivanja ugovora o kreditu;
 - 11) obavezi, ako je predviđena, zaključivanja ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o kreditu, naročito o polisama osiguranja, kada je zaključivanje tog ugovora uslov za dobijanja kredita ili dobijanje kredita prema ponuđenim uslovima;

- 12) zateznoj kamatnoj stopi koja se primjenjuje prilikom kašnjenja uplata anuiteta i mjerama njenog prilagođavanja i naknadama koje se plaćaju zbog neispunjenja obaveze plaćanja;
 - 13) upozorenju na posljedice neizvršenih uplata;
 - 14) instrumentima obezbjeđenja koji se zahtijevaju;
 - 15) pravu na jednostrani raskid ugovora o kreditu i uslovima za ostvarivanje tog prava;
 - 16) pravu potrošača na prijevremenu otplatu kredita i pravu kreditora na naknadu, kao i načinu na koji se određuje ta naknada, u skladu sa članom 22 ovog zakona;
 - 17) pravu potrošača da bez odlaganja i bez naknade bude obaviješten, u skladu sa članom 14 stav 1 ovog zakona, o rezultatima uvida u kreditni registar;
 - 18) pravu da se na zahtjev potrošaču, bez naknade, preda primjerak nacрта ugovora o kreditu, i
 - 19) periodu u kojem informacije date prije zaključivanja ugovora o kreditu, obavezuju kreditora.
- (2) Odredba stava 1 tačka 18 ovog člana ne primjenjuje se ako kreditor u vrijeme podnošenja zahtjeva nema namjeru da zaključi ugovor o kreditu s potrošačem.
 - (3) Informacije iz stava 1 ovog člana pružaju se na obrascu koji utvrđuje Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka).
 - (4) Kreditor odnosno kreditni posrednik koji u vezi informacija iz stava 1 ovog člana daje potrošaču dodatne informacije dužan je da te informacije dostavi odvojeno od obrasca iz stava 3 ovog člana.
 - (5) Ako kreditor, odnosno kreditni posrednik informacije iz stava 1 ovog člana daje upotrebom telefona, opis glavnih karakteristika kredita obavezno sadrži elemente iz stava 1 tač. 3 do 6 i tačka 8 ovog člana, zajedno sa efektivnom kamatnom stopom iskazanom na reprezentativnom primjeru i ukupnim iznosom koji je potrošač dužan da plati.
 - (6) Ako je u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača, na zahtjev potrošača, ugovor zaključen upotrebom sredstava komunikacije na daljinu koja ne obezbjeđuje pružanje informacija iz st. 1 i 5 ovog člana, kreditor je dužan da bez odlaganja, nakon zaključivanja ugovora o kreditu, potrošaču da sve informacije iz stava 1 ovog člana.
 - (7) Kreditor je dužan da na zahtjev potrošaču, pored informacija iz stava 1 ovog člana, bez naknade dostavi, i primjerak nacрта ugovora o kreditu, osim ako kreditor u vrijeme podnošenja zahtjeva odustane od namjere da zaključi ugovor o kreditu s potrošačem.
 - (8) Ako se na osnovu ugovora o kreditu, uplatom potrošača ne izvršava trenutna odgovarajuća amortizacija ukupnog iznosa kredita, već se uplate koriste za stvaranje glavnice kredita, tokom perioda i prema uslovima utvrđenim ugovorom o kreditu ili dodatnim ugovorom,

informacije iz stava 1 ovog člana, ukoliko nije data drugačija garancija, obavezno sadrže i jasnu i preciznu izjavu da taj ugovor o kreditu ne garantuje otplatu ukupnog iznosa kredita povučenog prema ugovoru o kreditu.

- (9) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da potrošaču pruže odgovarajuća objašnjenja radi omogućavanja procjene da li je predloženi ugovor o kreditu prilagođen njegovim potrebama i finansijskom stanju i kad je primjereno, pojašnjenjem informacija koje se pružaju u periodu prije zaključivanja ugovora u skladu sa stavom 1 ovog člana, bitnih karakteristika predloženih vrsta kredita i posebnih efekata koje bi mogli imati za potrošača, uključujući i posljedice neispunjavanja obaveze plaćanja.
- (10) Pri obračunu efektivne kamatne stope za ugovore o kreditu u kojima su predviđeni različiti načini povlačenja sredstava sa različitim naknadama ili kamatnim stopama, kreditor može da koristi pretpostavku da se ukupan iznos kredita povlači po najvišoj naknadi i kamatnoj stopi koje se primjenjuju na uobičajene mehanizme povlačenja tranše za tu vrstu kredita.

Informacije prije zaključivanja pojedinih ugovora o kreditu

Član 10

- (1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da prije prihvatanja ponude ili zaključenja ugovora o kreditu iz člana 6 st. 2 i 4 ovog zakona, na osnovu uslova kredita koje nudi kreditor, izraženih interesa potrošača i informacija pruženih potrošaču, radi upoređivanja različitih ponuda, u cilju donošenja valjane odluke o zaključenju ugovora o kreditu, blagovremeno potrošaču pruže informacije o:
- 1) vrsti kredita;
 - 2) nazivu, sjedištu i matičnom broju, odnosno imenu, prezimenu, jedinstvenom matičnom broju i adresi kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
 - 3) ukupnom iznosu kredita;
 - 4) trajanju ugovora o kreditu;
 - 5) kamatnoj stopi, uslovima pod kojima se ta stopa primjenjuje, indeksu ili referentnoj stopi koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, naknadama koje se primjenjuju od trenutka zaključivanja ugovora i uslovima po kojima se te naknade mogu mijenjati;
 - 6) efektivnoj kamatnoj stopi iskazanoj na reprezentativnom primjeru sa prikazanim pretpostavkama koje su korišćene u obračunu te stope, osim u slučaju ugovora iz člana 6 stav 2 ovog zakona;
 - 7) uslovima i postupku otkazivanja ugovora o kreditu;
 - 8) naznaci u kojim slučajevima se od potrošača u svakom trenutku može zahtijevati otplata kredita u potpunosti, kod ugovora iz člana 6 stav 2 ovog zakona;

- 9) zateznoj kamatnoj stopi koja se primjenjuje na kašnjenje uplate anuiteta i mjere njenog prilagođavanja, kao i o naknadama koje se plaćaju za neispunjenje obaveze plaćanja zbog kašnjenja;
 - 10) pravu potrošača da, bez odlaganja i naknade, bude obaviješten, u skladu sa članom 14 stav 1 ovog zakona, o rezultatima uvida u kreditni registar;
 - 11) svim naknadama koje se primjenjuju od trenutka zaključivanja ugovora, kao i uslovima pod kojima se te naknade mogu mijenjati, kod ugovora o kreditu iz člana 6 stav 2 ovog zakona, i
 - 12) periodu na koji kreditora obavezuju informacije pružene prije zaključivanja ugovora o kreditu.
-
- (2) Informacije iz stava 1 ovog člana, kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je da u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju da na jasan, sažet i lako uočljiv način i moraju biti jednako vidljive.
 - (3) Kreditor, odnosno kreditni posrednik nije dužan da pruži informacije iz stava 1 ovog člana, ako je potrošaču pružio informacije u skladu sa članom 9 ovog zakona.
 - (4) U slučaju upotrebe telefona, i kada potrošač zahtijeva da mu se na raspolaganje stavi prekoračenje po tekućem računu sa trenutnim dejstvom, opis glavnih karakteristika kredita obuhvata elemente iz stava 1 tač. 3, 5, 6 i 8 ovog člana, a kod ugovora iz člana 6 stav 4 ovog zakona opis glavnih karakteristika sadrži i informacije o trajanju ugovora o kreditu.
 - (5) Izuzetno od člana 6 stav 1 tačka 2 ovog zakona na ugovore o kreditu u formi prekoračenja po tekućem računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana primjenjuje se odredba stava 4 ovog člana.
 - (6) Kreditor i/ili kreditni posrednik je dužan da, bez naknade, na zahtjev potrošača, pored informacija iz st. 2 do 5 ovog člana, dostavi primjerak nacrtu ugovora o kreditu koji sadrži podatke iz člana 15, odnosno 16 ovog zakona.
 - (7) Kreditor i/ili kreditni posrednik nije dužan da dostavi primjerak nacrtu ugovora o kreditu iz stava 6 ovog člana, ako kreditor odustane od namjere da zaključi ugovor o kreditu s potrošačem.
 - (8) Ako je ugovor o kreditu zaključen na zahtjev potrošača upotrebom sredstava komunikacije na daljinu koja ne obezbjeđuju pružanje informacija u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, uključujući i slučajeve iz stava 4 ovog člana, kreditor je dužan da bez odlaganja po zaključivanju ugovora o kreditu ispuni svoje obaveze u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana i člana 15, odnosno 16 ovog zakona.

Dodatne informacije kod ugovora koji uređuju mjere između kreditora i potrošača u pogledu odloženog plaćanja ili metoda otplate kredita

Član 11

- (1) Kreditor odnosno kreditni posrednik dužan je da za ugovor iz člana 6 stav 4 ovog zakona, pored informacija iz člana 10 st. 1 i 2 ovog zakona, potrošaču pruži i informacije o:
 - 1) iznosu, broju i učestalosti uplata koje je potrošač dužan da uplati i redosljedu kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta po kreditu koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhu otplate, i
 - 2) pravo potrošača na prijevremenu otplatu i informacije o pravu kreditora na naknadu u slučaju prijevremene otplate i načinu utvrđivanja te naknade.
- (2) Kod ugovora iz stava 1 ovog člana na koje se primjenjuje odredba člana 6 stav 2 ovog zakona, kreditor odnosno kreditni posrednik dužan je da potrošaču pruži samo informacije iz člana 10 stav 1 ovog zakona.

Izuzeće od pružanja informacija prije zaključenja ugovora o kreditu

Član 12

- (1) Odredbe čl. 9, 10 i 11 ovog zakona ne primjenjuju se na dobavljače stvari ili pružaoce usluga koji djeluju u svojstvu kreditnih posrednika u pomoćnoj ulozi.
- (2) Dobavljači stvari ili pružaoce usluga iz stava 1 ovog člana djeluju kao kreditni posrednici u pomoćnoj ulozi ako to nije njihova pretežna poslovna ili druga komercijalna djelatnost.

III. PROCJENA KREDITNE SPOSOBNOSTI

Obaveza procjene kreditne sposobnosti

Član 13

- (1) Kreditor je dužan da, prije zaključivanja ugovora o kreditu, izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača na osnovu potpunih informacija koje dobije od potrošača ili, ako je neophodno, na osnovu podataka iz dostupnih kreditnih registara (baze podataka), u skladu sa propisima kojima se uređuju kreditni registri.
- (2) Prije svakog značajnijeg povećanja ukupnog iznosa kredita kreditor je dužan da ponovo izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača.
- (3) Ako ugovorne strane, nakon zaključivanja ugovora o kreditu, ugovore promjenu ukupnog iznosa kredita, kreditor je dužan da dopuni dostupne informacije o finansijskom stanju potrošača.

Obavještenje o odbijanju zahtjeva

Član 14

- (1) Ako je zahtjev za kredit odbijen, kreditor je dužan da bez odlaganja i bez naknade obavijesti potrošača o podacima na kojima se zasniva odluka o odbijanju zahtjeva odnosno podacima iz kreditnog registra ako je odluka zasnovana na tim podacima, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti, tajnost podataka i zaštita neobjavljenih podataka.
- (2) Kreditori iz države članice Evropske unije mogu koristiti podatke za procjenu kreditne sposobnosti potrošača iz dostupnih kreditnih registara u Crnoj Gori.

IV. UGOVOR O KREDITU

Sadržaj ugovora o kreditu

Član 15

- (1) Ugovor o kreditu zaključuje se u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.
- (2) Kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je da primjerak ugovora o kreditu dostavi potrošaču.
- (3) Ugovor o kreditu sadrži jasno i sažeto navedene sljedeće elemente:
 - 1) vrstu kredita;
 - 2) ime i prezime i adresu potrošača, kao i naziv, sjedište i matični broj, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
 - 3) trajanje ugovora o kreditu;
 - 4) ukupan iznos kredita i uslove povlačenja sredstava, a kod kredita indeksiranih u stranoj valuti – valutu u kojoj kreditor indeksira kredit, tip kursa valute koji se primjenjuje pri odobravanju i otplati kredita (zvaničan srednji kurs), kao i datum obračuna;
 - 5) kod kredita u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge ili u slučaju povezanih ugovora o kreditu, naziv stvari ili usluge i njihovu cijenu za gotovinu;
 - 6) kamatnu stopu, odnosno različite kamatne stope, uslove pod kojima se primjenjuju kamatne stope i, kada su ti podaci dostupni, indeks ili referentnu stopu koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periode, uslove i postupke promjene kamatne stope;
 - 7) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji potrošač plaća izračunat u trenutku zaključivanja ugovora o kreditu, uz navođenje svih elemenata koji su korišćeni za obračun te stope;

- 8) iznos, broj i rokove uplata koje je potrošač dužan da uplati i, kada je to primjereno, redosljed kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u cilju povraćaja kredita;
- 9) pravo potrošača da zahtijeva bez naknade u toku trajanja ugovora o kreditu u koji je uključena amortizacija glavnice kredita sa fiksnim trajanjem dobijanje plana otplate u kojem :
 - su navedene preostale uplate, rokovi za uplatu i uslovi plaćanja,;
 - su iskazane specifikacije svake uplate sa iskazanom amortizacijom glavnice, kamatama izračunatim na osnovu kamatne stope i drugi troškovi, i
 - je jasno i sažeto data izjava da su podaci validni do trenutka promijene kamatne stope ili dodatnih troškova u skladu sa ugovorom o kreditu, ako kamatna stopa nije fiksna ili ako je mogućnost izmjene dodatnih troškova predviđena ugovorom o kreditu;
- 10) plan otplate sa rokovima i uslovima plaćanja kamata i drugih povezanih jednokratnih i višekratnih naknada, ako je ugovorom predviđeno plaćanje naknade i kamate bez amortizacije glavnice;
- 11) naknade za održavanje jednog ili više računa na kojima se vidno iskazuju transakcije uplata i povlačenje tranše, osim ako je otvaranje računa fakultativno, sa naknadama za korišćenje sredstava plaćanja za obje transakcije, kao i druge naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu i uslove pod kojima se te naknade mogu mijenjati, kod ugovora kod kojih se primjenjuju te naknade;
- 12) visinu zatezne kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora, koje se primjenjuje prilikom kašnjenja sa uplatama i mjere za njeno prilagođavanje, kao i sve druge naknade koje je potrošač dužan da plati zbog neizvršavanja obaveze plaćanja u skladu sa ugovorom o kreditu;
- 13) upozorenje o posljedicama neizvršenih uplata;
- 14) obavještenje o obavezi plaćanja ovjera ugovora odnosno prateće dokumentacije;
- 15) ime i prezime, odnosno naziv jemaca i druge vrste obezbjeđenja potraživanja, ako se zahtijevaju;
- 16) pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu, period u kome se to pravo može ostvarivati i druge uslove za njegovo ostvarivanje, uključujući i informacije koje se odnose na obavezu potrošača da plati iskorišćeni iznos glavnice, kamate iz člana 20 stav 2 tačka 2 ovog zakona i iznos kamata koji se plaća dnevno;
- 17) informacije o pravu iz člana 21 ovog zakona, i uslove za ostvarivanje tog prava;
- 18) pravo na prijevremenu otplatu i način prijevremene otplate, kao i informacije o pravu kreditora na naknadu i način utvrđivanja naknade;
- 19) postupak ostvarivanja prava na otkaz ugovora o kreditu;

- 20) odredbu o vansudskoj ili drugoj vrsti zaštite potrošača i način ostvarivanja zaštite;
 - 21) druge ugovorne uslove i odredbe, i
 - 22) naziv i sjedište organa nadležnog za nadzor kreditora.
- (4) Ako se na osnovu ugovora o kreditu uplatom potrošača ne izvršava trenutna odgovarajuća amortizacija ukupnog iznosa kredita, već se uplate koriste za stvaranje glavnice kredita tokom perioda i prema uslovima utvrđenim ugovorom o kreditu ili nekim dodatnim ugovorom, u ugovoru se pored elemenata iz stava 3 ovog člana, ukoliko nije data drugačija garancija, obavezno navodi da taj ugovor o kreditu ne garantuje otplatu ukupnog iznosa kredita povučenog na osnovu ugovoru o kreditu.
- (5) Kreditor je dužan da na zahtjev potrošača u skladu sa stavom 3 tačka 9 ovog člana, bez naknade i u svakom trenutku u toku trajanja ugovora o kreditu, da izvještaj u formi plana otplate.

Sadržaj ugovora o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja

Član 16

Ugovor o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja iz člana 6 stav 2 ovog zakona na jasan i sažet način obavezno sadrži:

- 1) vrstu kredita;
- 2) ime i prezime i adresu potrošača, kao i naziv, sjedište i matični broj, odnosno ime i prezime i jedinstveni matični broj kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
- 3) trajanje ugovora o kreditu;
- 4) ukupan iznos kredita i uslove za povlačenje novčanih sredstava na osnovu ugovora o kreditu;
- 5) kamatnu stopu, odnosno različite kamatne stope, uslove pod kojima će se primjenjivati kamatne stope i, ako su ti podaci dostupni, indeksu ili referentnoj stopi koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periode, uslove i postupak promjene kamatne stope;
- 6) upozorenje da kreditor ima pravo da u svakom trenutku od potrošača zahtijeva otplatu kredita u potpunosti;
- 7) uslove za ostvarivanje prava na jednostrani raskid ugovora o kreditu, i
- 8) informacije o visini naknada koje se plaćaju od trenutka zaključivanja ugovora i uslovima pod kojima se naknade mogu mijenjati.

Promjena kamatne stope

Član 17

- (1) Ako je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, kreditor je dužan da prije njene primjene u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, obavijesti potrošača o:
 - 1) svim promjenama te stope;
 - 2) iznosu anuiteta koje je potrošač dužan da uplaćuje od dana primjene nove kamatne stope, i
 - 3) podacima o broju ili rokovima za uplatu anuiteta, u slučaju njihove promjene.
- (2) Ako je promjena kamatne stope vezana za promjenu referentne stope koja je javno objavljena i dostupna u poslovnim prostorijama kreditora, ugovorom o kreditu može se ugovoriti obaveza periodičnog obavješćavanja potrošača o informacijama iz stava 1 ovoga člana.

Izveštaj o stanju i prometu na računu po osnovu dozvoljenog prekoračenja

Član 18

- (1) Kreditor je dužan da u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, redovno dostavlja potrošaču izvještaj o stanju i prometu na tekućem računu potrošača za kredit u obliku dozvoljenog prekoračenja.
- (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito obuhvata:
 - 1) precizno određen izvještajni period i datum izdavanja;
 - 2) iznose i datume povlačenja sredstava;
 - 3) stanje sa prethodnog izvještaja i datum njegovog izdavanja;
 - 4) novo stanje;
 - 5) iznose i datume uplata potrošača;
 - 6) primijenjenu kamatnu stopu;
 - 7) druge uključene naknade, i
 - 8) minimalni iznos koji je potrošač dužan da plati.
- (3) Kreditor je dužan da u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, obavijesti potrošača i o povećanju kamatne stope ili drugim naknadama, prije njihove primjene.
- (4) Ugovorom o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja može se ugovoriti da se informacije o promjenama kamatne stope u slučaju iz člana 17 stav 2 ovog zakona pružaju na način iz stava 1 ovog člana.

Revolving okvirni krediti

Član 19

- (1) Potrošač može bez naknade otkazati ugovor o revolving okvirnom kreditu u svakom trenutku, osim ako su strane ugovorile otkazni rok.
- (2) Otkazni rok iz stava 1 ovoga člana ne može biti duži od mjesec dana.
- (3) Kreditor može otkazati ugovor o revolving okvirnom kreditu o čemu je dužan da u pisanoj formi, na papiru ili na drugom trajnom mediju, obavijesti potrošača najmanje dva mjeseca ranije.
- (4) Ako je ugovorom o revolving okvirnom kreditu ugovoreno, kreditor može potrošaču iz opravdanih razloga da uskrati pravo na povlačenje dijela odobrenog iznosa kredita, o čemu je, uključujući i razloge uskraćivanja, kada to nije zabranjeno zakonom, dužan da prethodno, a najkasnije odmah nakon uskraćivanja, obavijesti potrošača u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.
- (5) Razlozi za uskraćivanje iz stava 4 ovog člana su neovlašćeno ili prevarno korišćenje kredita, ili značajno povećanje rizika da potrošač neće ispuniti svoju obavezu otplate kredita.

Pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu

Član 20

- (1) Potrošač ima pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu, bez navođenja razloga, u roku od 14 dana od dana:
 - 1) zaključivanja ugovora o kreditu, ili
 - 2) prijema uslova i informacija od kreditora u skladu sa čl. 15 i 16 ovog zakona, ako su ti uslovi i informacije primljeni poslije dana zaključenja ugovora o kreditu.
- (2) Ako potrošač namjerava da jednostrano raskine ugovor o kreditu dužan je da:
 - 1) prije isteka roka iz stava 1 ovog člana obavijesti kreditora o raskidu u skladu sa ugovorenim pravom iz člana 15 stav 3 tačka 16 ovog zakona, i
 - 2) bez odlaganja, a najkasnije 30 dana od dana slanja obavještenja o raskidu plati kreditoru glavnice i pripadajuću kamatu, obračunatu na osnovu ugovorene kamatne stope, od dana povlačenja novčanih sredstava po osnovu ugovora o kreditu do dana otplate glavnice.
- (3) U slučaju jednostranog raskida ugovora o kreditu, pored iznosa iz stava 2 tačka 2 ovog člana, kreditor nema pravo na drugu naknadu od potrošača, osim naknade ovjere ugovora i druge prateće dokumentacije koju plaća kreditor.

- (4) Ugovor o kreditu je raskinut na vrijeme ako je obavještenje o jednostranom raskidu upućeno u pisanoj formi, na papiru ili drugom, kreditoru dostupnom, trajnom mediju, u roku iz stava 1 ovog člana.
- (5) Ako kreditor ili treća strana pružaju i dodatne usluge u vezi ugovora o kreditu na osnovu ugovora između treće strane i kreditora, potrošača ne obavezuje ugovor o dodatnim uslugama u slučaju ostvarivanja prava na jednostrani raskid ugovora o kreditu, u skladu sa ovim zakonom.
- (6) Ako potrošač koristi pravo na jednostrani raskid ugovora iz stava 1 ovog člana ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača koje se odnose na pravo potrošača na jednostani raskid ugovora o finansijskim uslugama zaključen putem sredstava komunikacije na daljinu i ugovora o prodaji izvan poslovnih prostorija trgovca.

Odnos kupoprodajnog ugovora i povezanog ugovora o kreditu

Član 21

- (1) Potrošača koji je ostvario pravo na jednostrani raskid ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača, povezani ugovor o kreditu ne obavezuje.
- (2) Ako obaveze iz ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga koje su predmet povezanog ugovora o kreditu nijesu ispunjene ili nijesu uredno ispunjene, potrošač može zahtijevati od kreditora naknadu štete, ako prethodno na osnovu pravosnažne sudske odluke u korist potrošača trgovac nije ispunio obavezu iz ugovora.

Prijevremena otplata

Član 22

- (1) Potrošač ima pravo da prijevremeno, u bilo kom trenutku, djelimično ili u potpunosti ispuni svoje obaveze iz ugovora o kreditu, u kom slučaju ima pravo i na smanjenje ukupnih troškova kredita za preostali iznos kamata i drugih troškova u vezi preostalog roka trajanja ugovora.
- (2) U slučaju prijevremene otplate kredita kreditor ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu za moguće troškove neposredno povezane sa prijevremenom otplatom kredita, pod uslovom da je prijevremena otplata izvršena tokom perioda za koji je ugovorena fiksna kamatna stopa.
- (3) Iznos naknade iz stava 2 ovog člana ne može biti veći od 1% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje ako je period između dana prijevremene otplate i roka dospjeća iz ugovora o kreditu duži od 12 mjeseci.
- (4) Ako period iz stava 3 ovog člana nije duži od 12 mjeseci, iznos naknade ne može biti veći od 0,5% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje.

- (5) Kreditor nema pravo na naknadu iz stava 2 ovog člana ako:
- 1) se otplata vrši prema ugovoru o osiguranju koji je sredstvo obezbjeđenja otplate kredita;
 - 2) se radi o dozvoljenom prekoračenju, ili
 - 3) je prijevremena otplata izvršena tokom perioda za koji nije ugovorena fiksna kamatna stopa.
- (6) Kreditor ima pravo na naknadu iz stava 2 ovog člana ako je iznos prijevremene otplate u periodu od 12 mjeseci veći od 10.000,00 Eur-a.
- (7) Iznos naknade iz st. 3 i 4 ovog člana ne može biti veći od iznosa kamata koje bi potrošač platio tokom perioda između dana prijevremene otplate kredita i dana prestanka ugovora o kreditu.

Ustupanje odnosno prenos prava

Član 23

- (1) U slučaju ustupanja ugovora o kreditu ili prenosa prava kreditora iz ugovora o kreditu na treće lice, potrošač ima pravo, uz prigovore koje ima prema novom povjeriocu, da istakne i prigovore koje je mogao da istakne kreditoru.
- (2) Kreditor je dužan da obavijesti potrošača o ustupanju ugovora, odnosno prenosu prava iz stava 1 ovog člana, osim ako na osnovu ugovora s novim povjericem nastavi da pruža kreditne usluge potrošaču.

Prećutno prihvaćeno prekoračenje

Član 24

- (1) Ako kod ugovora o tekućem računu postoji neugovoreno prekoračenje računa potrošača (prećutno prihvaćeno prekoračenje) taj ugovor obavezno sadrži i informacije iz člana 10 stav 1 tačka 5 ovog zakona, koje je kreditor dužan da redovno pruža u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.
- (2) U slučaju značajnog prekoračenja na tekućem računu dužeg od mjesec dana, kreditor je dužan da bez odlaganja obavijesti potrošača u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju o:
 - 1) činjenici da je došlo do prekoračenja;
 - 2) iznosu prekoračenja;
 - 3) kamatnoj stopi, i
 - 4) svim kaznama, naknadama ili kamatama na dospjele neplaćene obaveze, koje se mogu naplatiti.

Obaveze kreditnih posrednika

Član 25

Kreditni posrednik je dužan da:

- 1) u oglasu ili dokumentu namijenjenom potrošaču navede obim svojih ovlaštenja, a naročito da li zastupa jednog ili više kreditora ili radi kao nezavisni posrednik;
- 2) navede iznos predviđene naknade, koju je potrošač dužan da plati kreditnom posredniku za njegove usluge, i ugovori naknadu s potrošačem u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju prije zaključenja ugovora, i
- 3) saopšti kreditoru iznos predviđene naknade, koju je potrošač dužan da plati kreditnom posredniku za njegove usluge radi obračuna efektivne kamatne stope.

V. EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Obračun efektivne kamatne stope

Član 26

- (1) *Efektivna kamatna stopa* iskazuje ukupne troškove kredita za potrošača, izražene kao godišnji procenat ukupnog iznosa kredita, uključujući troškove iz stava 3 ovog člana.
- (2) Efektivna kamatna stopa izračunava se na način da se na godišnjoj osnovi izjednačava sadašnja vrijednost svih obaveza (iskorišćeni iznos kredita, otplata i naknada), budućih ili postojećih, dogovorenih između kreditora i potrošača, u skladu sa propisom kojim se uređuju elementi za obračun efektivne kamatne stope.
- (3) Radi obračuna efektivne kamatne stope kreditor određuje ukupne troškove kredita za potrošača koji ne uključuju naknade koje je potrošač dužan da plati za neispunjenje obaveza iz ugovora o kreditu i druge naknade, osim cijene za kupovinu stvari ili usluge koju je potrošač dužan da plati transakcijom u gotovini ili putem kredita.
- (4) Ukupni troškovi kredita za potrošača uključuju i troškove vođenja računa na kojem su vidno iskazane transakcije uplata i iskorišćeni iznos kredita, troškovi upotrebe sredstava plaćanja i za transakcije uplata i iskorišćeni iznos kredita, kao i drugi troškovi koji se odnose na transakcije uplata, osim ako je otvaranje računa fakultativno i ako su troškovi računa jasno i odvojeno iskazani u ugovoru o kreditu ili drugom ugovoru zaključenim s potrošačem.
- (5) Obračun efektivne kamatne stope zasniva se na pretpostavci da će ugovor o kreditu ostati na snazi tokom dogovorenog perioda i da će kreditor i potrošač izvršiti svoje obaveze pod uslovima i u rokovima utvrđenim u ugovoru o kreditu.
- (6) Kod ugovora o kreditu sa odredbom koja dozvoljava promjene kamatne stope, kod kojih naknada sadržane u efektivnoj kamatnoj stopi se ne mogu utvrditi u trenutku obračuna, efektivna kamatna stopa se obračunava na osnovu pretpostavke da će kamatna stopa i

ostale naknade ostati fiksne u odnosu na početnu kamatnu stopu i da će se primjenjivati do isteka važenja ugovora o kreditu.

- (7) Za obračun efektivne kamatne stope mogu se koristiti i dodatne pretpostavke.
- (8) Elementi za obračun efektivne kamatne stope iz st. 1 do 7 ovog člana utvrđuju se propisom Centralne banke.

VI. EVIDENCIJA KREDITORA I KREDITNIH POSREDNIKA

Evidencija pružanja usluga i posredovanja u potrošačkom kreditu

Član 27

- (1) Kreditor, odnosno kreditni posrednik može da pruža usluge kreditiranja, odnosno posredovanja pri kreditiranju pod uslovom da je upisan u evidenciju kreditora i kreditnih posrednika.
- (2) Kreditore upisani u evidenciju iz stava 1 ovog člana mogu pružati samo namjensko potrošačko kreditiranje u svrhu jačanja svoje osnovne djelatnosti.
- (3) Kreditore koji imaju dozvole za rad Centralne banke izdate na osnovu zakona kojim se uređuje bankarsko poslovanje ne upisuju se u evidenciju iz stava 1 ovog člana.
- (4) Kreditore koji odobravaju kredite isključivo svojim zaposlenim i kreditore koji u ulozi trgovca prilikom prodaje omogućavaju potrošačima plaćanje robe ili usluga u četiri ili manje obroka u roku od 12 mjeseci od dana kupovine robe, odnosno plaćanja usluge ne upisuju se u evidenciju iz stava 1 ovog člana.
- (5) Evidenciju kreditora i kreditnih posrednika iz stava 1 ovog člana vodi organ državne uprave nadležan za zaštitu potrošača (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (6) Evidenciju kreditora davalaca finansijskog lizinga i njihovih kreditnih posrednika, vodi organ državne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo finansija).
- (7) Evidenciju kreditnih posrednika vezanih za kreditore iz stava 3 ovog člana vodi Centralna banka.
- (8) Sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.
- (9) Sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo finansija.

VII. PRAVNA ZAŠTITA POTROŠAČA

Pravo potrošača na prigovor

Član 28

- (1) Potrošač ima pravo da podnese prigovor kreditoru, odnosno kreditnom posredniku u slučaju kada smatra da mu je došlo do povrede prava iz ovog zakona.
- (2) Ako kreditor, odnosno kreditni posrednik iz stava 1 ovog člana ne odluči o prigovoru potrošača odmah, a u složenijim slučajevima u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora, ili odbije prigovor, potrošač može podnijeti zahtjev za zaštitu prava iz ovog zakona:
 - 1) Centralnoj banci protiv kreditora i kreditnih posrednika iz člana 27 stav 3 ovog zakona;
 - 2) Tržišnoj inspekciji protiv kreditora iz člana 27 st. 5 i 6 ovog zakona, ili
 - 3) zahtijevati vansudsku zaštitu ili zaštitu pred nadležnim sudom.
- (3) Na postupak po prigovoru potrošača u pogledu načina podnošenja prigovora, isticanja obavještenja o načinu i mjestu podnošenja prigovora, tereta dokazivanja o isticanju obavještenja, vođenja evidencije prigovora potrošača, obaveza lica ovlašćenog za prijem prigovora, obaveze izdavanja potvrde o prijemu prigovora ako se o prigovoru ne rješava odmah, kao i njene sadržine, shodno će se primjenjivati odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Vansudsko rješavanje sporova

Član 29

- (1) U sporovima između potrošača i kreditora ili kreditnog posrednika može se pokrenuti postupak pred Arbitražnim odborom za vansudsko rješavanje sporova.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, u sporovima koji nastanu između potrošača i kreditora koji imaju dozvolu za rad Centralne banke i kreditnih posrednika koji pružaju usluge posredovanja isključivo za te kreditore, može se pokrenuti postupak pred bankarskim ombudsmanom.

VIII. NADZOR

Nadzor nad kreditorima i kreditnim posrednika

Član 30

- (1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše Ministarstvo, Ministarstvo finansija i Centralna banka.

- (2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Centralna banka nad kreditorima koji posluju na osnovu dozvole za rad koju izdaje Centralna banka, i njihovim kreditnim posrednicima, po službenoj dužnosti ili na zahtjev potrošača.
- (3) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona nad kreditorima i kreditnim posrednicima osim onih iz stava 2 ovog člana, sprovodi Tržišna inspekcija.
- (4) Centralna banka je dužna da po zahtjevu potrošača za zaštitu prava postupi u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.
- (5) Inspektori i druga lica ovlašćena za nadzor dužna su da podatke do kojih dođu u postupku nadzora čuvaju kao bankarsku odnosno poslovnu tajnu.
- (6) Organi iz stava 1 ovog člana mogu za potrebe nadzora donijeti propise za sprovođenje iz svoje nadležnosti.

Obaveze subjekata nadzora

Član 31

Pored obaveza utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je nadležnom inspektor i drugom licu ovlašćenom za nadzor da omogući pregled zaključenih ugovora, preda kopije ugovora, kao i dostavi druge podatke i dokumentaciju koja je potrebna za sprovođenje nadzora.

Upravne mjere

Član 32

- (1) Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, ovlašćeni kontrolor će rješenjem privremeno zabraniti kreditoru ili kreditnom posredniku zaključivanje ugovora o kreditu do otklanjanja nepravilnosti, ako utvrdi da:
 - 1) oglas o potrošačkom kreditu ne sadrži informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (član 8);
 - 2) prije zaključivanja ugovora o kreditu ne pružaju informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (čl. 9,10 i 11);
 - 3) ugovor o kreditu nije zaključen na papiru ili drugom trajnom mediju, ili nije dao primjerak ugovora o kreditu, ili u ugovoru o kreditu ne sadrži jasno i sažeto propisane elemente (član 15 st. 1 do 4 i član 16);
 - 4) nije dao izvještaj u formi plana otplate u skladu sa ovim zakonom (član 15 stav 5);
 - 5) u slučaju promjene kamatne stope, nije obavijestio potrošača na način i uslovima propisanim ovim zakonom (član 17);
 - 6) u slučaju kredita u formi dozvoljenog prekoračenja nije dostavio izvještaj o stanju i prometu na tekućem računu potrošača su slučaju, na način i sadržine propisane ovim zakonom (član 18);
 - 7) vrši naplatu naknade u slučaju prijevremene otplate kredita suprotno ovom zakonu (član 22);

- 8) kod ugovora o prećutnom prekoračenju tekućeg računa ugovor ne sadrži propisane informacije, ili iste ne pruža na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom, ili u slučaju značajnog prekoračenja na tekućem računu dužeg od mjesec dana ne obavijesti potrošača na način i o informacijama propisan ovim zakonom (član 24);
- 9) kreditni posrednik ne navede i saopšti potrošaču i kreditoru informacije propisane ovim zakonom (član 25);
- 10) vrši obračun efektivne kamatne stope ili ukupnih troškova kredita suprotno odredbama ovog zakona (član 26);
- 11) pruža usluge potrošačkog kreditiranja ili posredovanja u kreditiranju bez prethodnog upisa u evidenciju (člana 27);
- 12) pruža usluge potrošačkog kreditiranja ili posredovanja suprotno odredbama ovog zakona;

(2) Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, tržišni inspektor će rješenjem privremeno zabraniti kreditoru ili kreditnom posredniku zaključivanje ugovora o kreditu do otklanjanja nepravilnosti u slučajevima iz stava 1 ovog člana.

(3) Tržišni inspektor i ovlašćeni kontrolor može rješenjem privremeno zabraniti kreditoru ili kreditnom posredniku zaključivanje ugovora o kreditu do otklanjanja nepravilnosti, ako utvrdi da ugovor o kreditu sadrži nepoštene ugovorne odredbe prema zakonu kojim se uređuje zaštita potrošača.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Kaznene odredbe

Član 33

- (1) Novčanom kaznom od 3.000 eura do 20.000 eura, kazniće se za prekršaj pravno lice - kreditor ili kreditni posrednik za prekršaj, ako:
 - 1) oglašavanje o potrošačkom kreditu ne sadrži informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (član 8);
 - 2) prije zaključivanja ugovora o kreditu ne pružaju informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (član 9 stav 1 tač. 1 do 9 i tač. 11 do 19 i st. 2 do 8 i stav 10, i čl. 10 i 11);
 - 3) ne pruži sve informacije kod zaključenja ugovora o kreditu upotrebom sredstava komunikacije na daljinu koja ne obezbjeđuje pružanje informacija na propisani način (član 9 stav 6);
 - 4) ugovor o kreditu nije zaključen na papiru ili drugom trajnom mediju, ili nije dat primjerak ugovora o kreditu, ili u ugovoru o kreditu ne sadrži jasno i sažeto propisane elemente (član 15 st. 1 i 2, stav 3 tač. 1 do 8 i tač. 10 do 22, i stav 4 i član 16);
 - 5) nije dao izvještaj u formi plana otplate u skladu sa ovim zakonom (član 15 stav 5);
 - 6) u slučaju promjene kamatne stope, nije obavijestio potrošača o elementima, na način i uslovima propisanim ovim zakonom (član 17);
 - 7) u slučaju kredita u formi dozvoljenog prekoračenja nije dostavio izvještaj o stanju i prometu na tekućem računu potrošača su slučaju, na način i uslovima propisanim ovim zakonom (član 18);
 - 8) o otkazu, odnosno uskraćivanju povlačenja dijela odobrenog iznosa kredita nije obavijestio potrošača na način, pod uslovima i rokovima propisanim ovim zakonom (član 19 st. 3 i 4);

- 9) potrošaču ne omogući prijevremenu otplatu kredita ili vrši naplatu naknade u slučaju prijevremene otplate suprotno ovom zakonu (član 22);
 - 10) ne obavijesti potrošača o ustupanju ugovora o kreditu ili prenosu prava u skladu sa ovim zakonom (član 23 stav 2);
 - 11) kod ugovora o prečutnom prekoračenju tekućeg računa ugovor ne sadrži propisane informacije, ili iste ne pruža na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom, ili u slučaju značajnog prekoračenja na tekućem računu dužeg od mjesec dana ne obavijesti potrošača na način i o informacijama propisanim ovim zakonom (član 24);
 - 12) kreditni posrednik ne navede i saopšti potrošaču i kreditoru informacije propisane ovim zakonom (član 25);
 - 13) vrši obračun efektivne kamatne stope ili ukupnih troškova kredita suprotno odredbama ovog zakona (član 26);
 - 14) pruža usluge potrošačkog kreditiranja ili posredovanja u kreditiranju bez prethodnog upisa u evidenciju (člana 27);
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog član kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2.000 eura do 6.000 eura.
 - (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.
 - (4) Izuzetno od st. 1, 2 i 3 ovog člana, za prekršaje iz ovog člana, može se izreći novčana kazna do dvostrukog maksimuma propisanog ovim članom.
 - (5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana kreditor ili kreditni posrednik ostvario imovinsku korist, uz novčanu kaznu izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.
 - (6) Uz novčanu kaznu iz stava 1 ovog člana može se izreći zaštitna mjera zabrane sklapanja ugovora o kreditu u trajanju od dva mjeseca do godinu dana.

Član 34

- (1) Novčanom kaznom od 1.500 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - kreditor ili kreditni posrednik, ako:
 - 1) ne pruži potrošaču odgovarajuća objašnjenja u skladu sa ovim zakonom (član 9 stav 9);
 - 2) ne upozori potrošača na troškove javnopravne ovjere koje je dužan platiti prilikom zaključivanja ugovora o kreditu (član 9 stav 1 tačka 10);
 - 3) ne obavijesti potrošača, odmah i bez naknade, o podacima u skladu sa ovim zakonom u slučaju kada je zahtjev za kredit odbijen (član 14 stav 1), i
 - 4) na zahtjev potrošača ne dostavi izvještaj u obliku otplatnog plana, bez naknade i u bilo kom trenutku tokom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu u skladu sa ovim zakonom (član 15 stav 3 tačka 9).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog član kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 5.000 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog član kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 300 eura do 1.500 eura.

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 35

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ugovori o kreditu zaključeni do dana stupanja na snagu ovog zakona

Član 36

Na ugovore o kreditu zaključene do dana stupanja na snagu ovog zakona primjenjuju se čl. 17, 18, 19, 23 i 24 st. 1 i 2 ovog zakona.

Odložena primjena

Član 37

Odredba člana 14 stav 2 ovog zakona primjenjivaće se pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 38

Danom početka primjene ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 33 do 35 i člana 131 Zakona o zaštiti potrošača ("Službeni list RCG" broj 26/07).

Stupanje na snagu

Član 39

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", primjenjivaće se od _____2012. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona predstavlja član 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, br.1/2007), kojim je propisano da se zakonom uređuju pitanja koja su od interesa za Crnu Goru.

Članom 70 Ustava Crne Gore propisano je da država štiti potrošača.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ovim Zakonom uređuje se područje koje je do sada bilo uređeno odredbama Zakona o zaštiti potrošača (članovi od 33 do 36 Zakona o zaštiti potrošača („Službeni list Crne Gore“, br.26/07). Donošenjem ovoga Zakona u zakonodavni okvir Crne Gore prenosi se Direktiva 2008/48/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2008.godine o ugovorima o potrošačkom kreditu kojom se opoziva Direktiva Vijeća 87/102/EEZ (Službeni list L133, 22.5.2008., str. 66-92).

Imajući u vidu prethodno, kao i razvoj finansijskog odnosno bankarskog tržišta u Crnoj Gori te, u tom smislu, sve većeg broj subjekata koji nude nove kreditne instrumente čija se upotreba i dalje nastavlja razvijati, javila se potreba da se, u cilju efikasnije zaštite potrošača izvrši izmjena i dopuna postojećih odredbi Zakona o zaštiti potrošača proširenjem njihovog djelokruga primjene u onom dijelu gdje je to primjereno. Zbog navedenog razvoja sektora potrošačkih kredita, uzimajući u obzir broj izmjena i dopuna koje je trebalo donijeti, u interesu jasnoće zakonodavstva odlučeno je da je cjelishodnije donijeti ovaj-novi Zakon.

Od izuzetnog značaja je da tržište ponudi dovoljan stepen zaštite potrošačima kako bi se osiguravalo njihovo povjerenja. Stoga bi trebalo obezbijediti mogućnost da se slobodno kretanje kreditnih ponuda odvija prema optimalnim uslovima kako za one koji te kredite nude, tako i za one koji ih traže, obraćajući posebnu pažnju na specifične situacije.

III. USUGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Nacrt zakona o potrošačkom kreditu usklađen je sa sljedećim sekundarnim izvorom prava EU:

- Direktivom 2008/48/EZ Evropskoga parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2008. o ugovorima o potrošačkom kreditu kojom se opoziva Direktiva Vijeća 87/102/EEZ (Službeni list L133, 22.5.2008., str. 66-92)

IV. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Opšta odredba - član 1 Nacrta zakona o potrošačkom kreditu (u daljem tekstu: Zakon) propisuje predmet i sadržaj Zakona, kojim se uređuju ugovori o kreditu u kojima kao korisnik kredita nastupa potrošač, informacije i prava vezana za ove ugovore, pristup bazi podataka, te nadzor i zaštita prava potrošača.

Definicije osnovnih pojmova koje se odnose na cijeli Zakon, a koje su preuzete iz Direktive 2008/48/EZ Evropskoga parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2008. o ugovorima o potrošačkom kreditu kojom se opoziva Direktiva Vijeća 87/102/EEZ (Službeni list L133, 22.5.2008., str. 66-92) (u daljem tekstu: Direktiva) u pravni sistem Crne Gore propisane su u članu 2 Zakona.

Tako je u smislu člana 2 stav 1 Zakona ugovor o potrošačkom kreditu ugovor kojim kreditor odobrava ili daje obećanje da će potrošaču odobriti kredit u formi odloženog plaćanja, zajma ili slične finansijske pogodbe, osim ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke stvari iste vrste kada potrošač obročno plaća za te usluge ili stvari u periodu njihove isporuke.

Široko postavljena definicija ugovora o kreditu u smislu ovoga Zakona sužena je nizom izuzeća različitih vrsta ugovora o kreditu, koja se dijele na potpuna i djelimična isključenja, a regulisana su članu 6 Zakona. Ugovori iz člana 6 stav 1 koji su potpuno isključeni od polja primjene Zakona obuhvataju: ugovore o operativnom lizingu kada u glavnom ili posebnom ugovoru nije propisana obaveza kupovine predmeta ugovora; ugovore o kreditu u obliku prekoračenja po tekućem računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana; ugovore o kreditu prema kojima se kredit odobrava bez kamata i bez ikakvih drugih naknada te ugovore o kreditu prema čijim se uslovima kredit mora otplatiti u roku do tri mjeseca, a plaćaju se samo naknade u iznosu od najviše 5 eura; ugovore o kreditu prema kojima poslodavac, kao sekundarnu djelatnost, odobrava kredit zaposlenima bez kamata ili po efektivnoj kamatnoj stopi nižoj od tržišne; ugovore o kreditu koji se zaključuju sa investicionim društvima ili s bankama koja kredit odobravaju u svrhu finansiranja investitorove transakcije kod tog investicionog društva ili banke; ugovore o kreditu koji se odnose na odlaganje plaćanja postojećeg duga bez naknade; ugovore o kreditu osigurane zalogom na pokretnim stvarima. Djelimično isključeni ugovori regulisani su u članu 6 st. 2-4 Zakona a radi se o ugovorima o kreditu u obliku dopuštenog prekoračenja stanja na tekućem računu i i ugovorima o kreditu koji služe za konverziju dugovanja iz prethodnog ugovora o kreditu.

Potrebno je naglasiti kako tačka 10 preambule Direktive predviđa mogućnost da država zadrži postojeće ili usvoji nove propise koji u cijelosti ili djelimično odgovaraju odredbama Direktive i primjenjuje ih na one vrste kredita koje su u potpunosti isključene iz polja primjene Direktive. Tako je nepreuzimanjem isključenja ugovora o kreditu namijenjenih sticanju ili zadržavanju vlasništva na nekretnini iz člana 2 stav 2 sl. b) Direktive i isključenja ugovora o kreditu osiguranih založnim pravom na nekretnini iz člana 2 stav 2 sl. a) Direktive u crnogorskom pravu potrošačkog kredita zadržan visoki stepen zaštite potrošača. Isto se odnosi i na nepreuzimanje člana 2 stav 2 sl. c) Direktive o isključenju ugovora o kreditu, kod kojih je ukupni iznos kredita manji od 200 ili veći od 75 000 eura. Važno isključenje preuzeto je iz člana 2 stav 2 sl. d) Direktive koja od polja primjene isključuje ugovore o najmu ili lizingu kada obaveza sticanja vlasništva nad predmetom ugovora nije predviđena ni samim ugovorom ni posebnim ugovorom. Pritom se smatra da obaveza postoji, kada ona još nije utvrđena ugovorom, ali je davalac kredita o tome jednostrano odlučio. Svrha ove odredbe Zakona je proširiti zaštitu i na ugovore o finansijskom lizingu koji u praksi predstavljaju čest slučaj potrošačkog kreditiranja.

Zakon u članu 8 propisuje informacije koje mora sadržati oglašavanje koje se odnosi na ugovore o potrošačkom kreditu. Potrošače moraju biti zaštićeni od nepoštenog ili zavaravajućeg djelovanja, stoga Zakon obuhvata odredbe o oglašavanju ugovora o kreditu kao i određenih elemenata standardnih informacija koje se pružaju potrošačima u cilju omogućavanja upoređivanja različitih ponuda. Takve informacije moraju biti prikazane na jasan, sažet i vidljiv način uz pomoć reprezentativnog primjera. Budući da se u oglašavanju efektivna kamatna stopa može naznačiti samo primjerom, takav bi primjer trebao biti reprezentativan.

Zakon navodi i informacije koje se moraju prvenstveno pružiti potrošaču prije donošenja odluke o ugovoru o kreditu (član 9 i 10). Potrošaču treba pružiti odgovarajuće informacije o uslovima i troškovima kredita, kao i o njegovim obavezama. Kako bi se osigurala najveća moguća transparentnost i mogućnost upoređivanja ponuda, potrošaču treba omogućiti da takve

informacije može ponijeti sa sobom i razmotriti. Informacije trebaju posebno obuhvatiti efektivnu kamatnu stopu koja se primjenjuje na taj kredit, a ukupni troškovi kredita trebali bi obuhvatiti sve troškove, uključujući kamate, naknade, takse, troškove za kreditne posrednike, troškove otvaranja ili vođenja bankovnog računa ili ugovora o dodatnim uslugama i sve druge troškove koje potrošači moraju platiti u vezi s kreditnim ugovorom, izuzev troškova javno-pravnih organa. Stvarno poznavanje troškova od strane povjerioca trebalo bi se procjenjivati objektivno, uzimajući u obzir zahtjeve profesionalnog zalaganja. Sadržaj i oblik informacija u skladu sa ovim Zakonom propisuje Centralna banka Crne Gore. Sve dodatne informacije u odnosu na informacije koje bi kreditor eventualno mogao dati potrošaču, moraju biti date u posebnom dokumentu.

Zakon propisuje i formu ugovora radi omogućavanja potrošačima da se upoznaju sa svojim pravima i obavezama iz ugovora, koji treba da sadrži sve potrebne informacije na jasan i sažet način. U cilju osiguravanja potpune transparentnosti, potrošaču moraju biti pružene sve informacije o efektivnoj kamatnoj stopi, a tokom ugovornog odnosa potrošač mora biti obaviješten o promjenama promjenjive kamatne stope kao i o promjenama uplata prouzrokovanim na taj način. Kreditor je dužan potrošaču staviti na raspolaganje i izvještaj u obliku plana otplate.

Zakon uvodi i druge važne novine poput definicije kreditnih posrednika i reguliše njihovu ulogu prilikom sklapanja ugovora o potrošačkom kreditu. Član 7 tačka 6 Zakona definiše kreditnog posrednika kao fizičko ili pravno lice koje nije kreditor i koje u okviru svoje poslovne djelatnosti ili zanimanja za naknadu u novcu ili u drugom dogovorenom finansijskom obliku predstavlja ili nudi ugovore o kreditu potrošačima, pomaže potrošačima preduzimanjem ostalih pripremnih radnji u vezi s ugovorima o kreditu, ili zaključuje ugovore o kreditu sa potrošačima u ime kreditora. Zakon u članu 25 uređuje obavezu kreditnog posrednika na pružanje informacija potrošaču u pogledu djelokruga svojih ovlašćenja te iznosa naknade. Pritom razlikuje kreditne posrednike kojima je posredovanje glavno zanimanje od onih kojima ono to nije, smatrajući kako će osobe specijalizovane za poslove kreditnog posredovanja bolje informisati i savjetovati potrošača prilikom izbora kreditnog proizvoda. Tako su od obaveze pružanja informacija potrošaču u predugovornom stadijumu prema članu 12 Zakona oslobođeni dobavljači stvari ili davaoci usluga koji djeluju u svojstvu kreditnih posrednika u pomoćnoj ulozi.

Preuzimanjem odredbe člana 15 Direktive u Zakon o potrošačkom kreditu u crnogorsko pravo uveden je za potrošača izrazito važan institut povezanih ugovora o kreditu, koji mu daje prava koja mu nisu dostupna prema opštim pravilima o ugovornoj odgovornosti. Ukoliko su ispunjene pretpostavke za postojanje povezanog ugovora o kreditu iz člana 4 Zakona potrošač može ostvarivati prava garantovana članom 21 Zakona. Član 21 Zakona reguliše povezane ugovore o kreditu odnosno slučajeve kada postoji odnos međuzavisnosti između ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga i ugovora o kreditu sklopljenog u svrhu finansiranja glavnog ugovora. Stoga, kada prema članu 21 stav 1 Zakona potrošač ostvaruje pravo na odustanak od ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga potrošača više ne obavezuje s njime povezani ugovor o kreditu. Takođe, u skladu sa članom 21 stav 2 Zakona ako obaveze iz ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga koji je predmet povezanog ugovora o kreditu nisu ispunjene ili nisu uredno ispunjene, potrošač može zahtijevati od povjerioca naknadu štete, ako je prethodno sudskim putem bez uspjeha zahtijevao ispunjenje od trgovca.

U skladu sa članom 22 Zakona potrošač ima pravo u svakom trenutku podmiriti svoje obaveze prije roka dospelosti određenog ugovorom o kreditu. U slučaju djelimične ili potpune prijevremene otplate, kreditor ima pravo na naknadu troškova direktno povezanih s prijevremenom otplatom, uzimajući u obzir i bilo kakve uštede od strane kreditor. Potrošač u

tom slučaju ima pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita, a smanjenje se sastoji od kamata i drugih troškova koji se odnose na preostalo trajanje ugovora o kreditu. U skladu sa Zakonom, način obračuna naknade koja treba platiti kreditoru potrošaču mora biti transparentan i razumljiv već u predugovornoj fazi (član 9 stav 1 Zakona), a ugovor o kreditu potrošačima mora biti predstavljen na „jasan i sažet način“ u smislu člana 15 stav 3). Pored toga, metod obračuna treba biti jednostavan kako bi ga potrošači mogli primijeniti, lako primjenjiv za davaoce kredita, ali i omogućiti pojednostavljeno ispitivanje organima nadležnim za nadzor. Visina naknade troškova direktno povezanih s prijevremenom otplatom kredita ograničena je odredbama člana 17 st 3 do 6 Zakona, i u skladu sa članom 22 stav 3 Zakona ne smije premašiti 1% prijevremeno otplaćenog iznosa kredita ako je period između dana prijevremene otplate i roka dospjeća prema ugovoru o kreditu duže od godinu dana.

Novi Zakon kao posljedicu preuzimanja odredaba Direktive 2008/48/EZ uvodi pojam promjenljive kamatne stope u članu 17, a kojim se prije svega želi postići viši stepen transparentnosti i zaštite potrošača. Član 3 stav 2 Zakona definiše kamatnu stopu kao stopu izraženu kao fiksni ili promjenjivi procenat koja se primjenjuje godišnje na iznos dobijenog kredita. Ključnu informaciju za potrošača predstavlja efektivna kamatna stopa (EKS), koja prema članu 26 stav 1 Zakona služi za iskazivanje ukupnih troškova kredita za potrošača, izraženih kao godišnji procenat ukupnog iznosa kredita, uključujući troškove iz ovog člana. Prema toj odredbi se u svrhu izračunavanja EKS-a moraju odrediti ukupni troškovi kredita za potrošača, uz izuzetak naknada koje je dužan platiti radi nepoštovanja obaveza iz ugovora o kreditu i drugih naknada osim kupovne cijene za kupovinu proizvoda ili usluga koju je potrošač obavezan platiti nezavisno od toga sprovodi li se transakcija u gotovini ili na kredit. Budući da pojedini kreditori u obzir uzimaju različite troškove u izračunavanju efektivne kamatne stope, ovim su članom jasno i sveobuhvatno definisani ukupni troškovi kredita za potrošača. Zakonom je propisano da je efektivna kamatna stopa određena metodologijom definisanom aktom Centralne banke.

Dalju novost predstavlja uvođenje odredbe o pravu na otkaz revolving okvirnog kredita (član 19 Zakona, prema čijem st. 1 i 2 potrošač može otkazati taj ugovor, u svakom trenutku i bez plaćanja naknade, a otkazni rok tada ne može biti duži od 1 mjesec. Dalje, član 19 stav 3 Zakona daje pravo kreditoru na otkazivanje ugovora o revolving okvirnom kreditu najmanje 2 mjeseca unaprijed na način da o tome na papiru ili drugom trajnom mediju obavijesti potrošača samo ukoliko ugovor o kreditu sadrži odgovarajući sporazum stranaka o tome.

U odnosu na dosadašnje zakonsko uređenje materije potrošačkog kredita, glavnu novost predstavlja preuzimanje odredbe Direktive 2008/48/EZ u član 20 Zakona koja uređuje pravo potrošača na jednostrani raskid ugovora o kreditu u roku od 14 dana bez navođenja razloga. Ako potrošač ima pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu, ne primjenjuju se odredbe Zakona o zaštiti potrošača koje uređuje zaštitu potrošača u dijelu koji se odnosi na pravo potrošača na raskid ugovora o finansijskim uslugama sklopljen sredstvom daljinske komunikacije i na raskid ugovora o prodaji izvan poslovnih prostorija trgovca.

Prema članu 23 stav 1 Zakona u slučaju ustupanja ugovora o kreditu ili prenosa prava kreditora iz ugovora o kreditu na treće lice, potrošač ima pravo, uz prigovore koje ima prema novom povjericu, da istakne i prigovore koje je mogao da istakne kreditoru. Novost predstavlja član 23 stav 2 Zakona prema kojem je kreditor dužan da obavijesti potrošača o ustupanju ugovora, odnosno prenosu prava iz stava 1 ovog člana, osim ako na osnovu ugovora s novim povjericom nastavi da pruža kreditne usluge potrošaču.

Zakon u članu 27 uređuje i pitanje prethodnog upisa kao preduslova za obavljanje djelatnosti pružanja usluge potrošačkog kredita i kreditnog posredovanja. Obaveza prethodnog upisa kao uslova poslovanja predlaže se iz razloga efikasnog i efektivnog nadzora nad poslovanjem ovih lica. Poseban upis nije potreban kreditorima kojima dozvole za rad izdaje Centralna banka Crne Gore.

Nadzor nad primjenom ovoga zakona predlaže podjelu nadležnosti između Centralne banke Crne Gore i Tržišne inspekcije. Naime, Centralna banka Crne Gore trebala bi nadzirati kreditore koji posluju na osnovu dozvole za rad koju ona izdaje, kao i njihovim kreditnim posrednicima. Nad svim ostalim kreditorima nadzor bi trebala sprovesti Tržišna inspekcija.

Predlagač zakona se u postupku izrade zakona odlučio za retroaktivnu primjenu pojedinih odredbi zakona zbog postojanja javnog interesa u cilju zaštite potrošača kao posebne ustavne kategorije i slabije ugovorne strane. Navedenim odredbama omogućit će se blagovremeno i adekvatno upoznavanje potrošača o promjenama kamatne stope u slučaju da je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, redovno izvještavanje potrošača o stanju i prometu na računu po osnovu dozvoljenog prekoračenja, regulisanje pojedinih pitanja vezanih za revolving okvirne kredite, utvrditi pravo potrošača na isticanje prigovora u slučaju ustupanja ugovora o kreditu ili prenosa prava kreditora iz ugovora o kreditu na treće lice, kao i utvrđivanje obaveze kreditora da obavijesti potrošača o ustupanju ugovora, odnosno prenosu prava kreditora iz ugovora o kreditu na treće lice, kao i pravo potrošača da bude obaviješten o pojedinim činjenicama vezanim za prećutno prihvaćeno prekoračenje. Takođe, neophodno je napomenuti da obaveze retroaktivne primjene navedenih obavezi proizilazi i iz potrebe usklađivanja sa odredbom člana 30 stav 2 direktive.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog Zakona nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.